

Analiza zespolona Lista 1

Wprowadźmy na zbiorze $\mathbb{R}^2$ uporządkowanych par liczb rzeczywistych następujące działania „+” i „·”:

$$(a, b) + (c, d) := (a + b, c + d), \quad (a, b) \cdot (c, d) := (ac - bd, ad + bc).$$

Trójka $(\mathbb{R}^2, +, \cdot)$ jest ciałem. Ciało to nazywamy *ciałem liczb zespolonych* i oznaczamy przez $\mathbb{C}$. Elementy ciała $\mathbb{C}$ nazywamy *liczbami zespolonymi*.

Utożsamiając liczbę a z parą $(a, 0)$ otrzymujemy naturalne zanurzenie ciała liczb rzeczywistych w ciało liczb zespolonych. Przyjmując oznaczenia: $a := (a, 0)$, $i := (0, 1)$, liczba zespolona przybiera postać

$$z = (a, b) = a + ib, \quad \text{gdzie } i^2 = i \cdot i = -1.$$

Liczbę a , w tym przedstawieniu, nazywamy częścią rzeczywistą i oznaczamy $\operatorname{Re} z$, natomiast liczbę b nazywamy częścią urojoną i oznaczamy $\operatorname{Im} z$.¹

Liczbę zespoloną $(a, -b) = a - ib$ nazywamy sprzężoną z liczbą $z = (a, b) = a + ib$ i oznaczamy $\bar{z}$.

Zad 1. Sprawdzić, że rodzina macierzy

$$\left\{ \begin{pmatrix} a & -b \\ b & a \end{pmatrix} : a, b \in \mathbb{R} \right\}$$

wraz z naturalnymi operacjami macierzowymi jest ciałem izomorficznym z ciałem liczb zespolonych. Podać interpretację sprzężenia oraz wyznacznika takich macierzy w języku liczb zespolonych.

Zad 2. Wykazać, że dla $z, w \in \mathbb{C}$ zachodzi

a) $\overline{\bar{z}} = z$,	d) $\operatorname{Re} z = \frac{z + \bar{z}}{2}$,
b) $\overline{z + w} = \bar{z} + \bar{w}$,	e) $\operatorname{Im} z = \frac{z - \bar{z}}{2i}$,
c) $\overline{z \cdot w} = \bar{z} \cdot \bar{w}$,	f) $z \cdot \bar{z} = (\operatorname{Re} z)^2 + (\operatorname{Im} z)^2$.

Zad 3. Przedstawić liczbę zespoloną w postaci biegunowej (trygonometrycznej).

Zad 4. Podać interpretację geometryczną mnożenia dwu liczb zespolonych. Wyciągnąć stąd następujące wnioski:

- 1) $|z \cdot w| = |z| \cdot |w|$, dla dowolnych $z, w \in \mathbb{C}$,
- 2) $|z|^2 = z\bar{z}$, dla każdego $z \in \mathbb{C}$,
- 3) wzór Moivre'a: $z^n = |z|^n (\cos(n\varphi) + i \sin(n\varphi))$, gdzie $\varphi = \arg z$,
- 4) istnieje dokładnie n pierwiastków n -tego stopnia z liczby zespolonej $a \neq 0$.

Zad 5. Wyznaczyć sumę oraz iloczyn wszystkich pierwiastków n -tego stopnia z jedynki.

Zad 6. Korzystając z własności modułu i sprzężenia liczb zespolonych wykazać, że dla dowolnych $z, w \in \mathbb{C}$ zachodzi:

- 1) $|z + w| \leq |z| + |w|$ (*nierówność trójkąta*),
- 2) $\left| |z| - |w| \right| \leq |z - w|$,
- 3) $|z + w|^2 + |z - w|^2 = 2(|z|^2 + |w|^2)$ (*tożsamość równoległoboku*).

---

¹Re od *realis*, Im od *imaginaris*